

Scenariusz: O odpadach opakowaniowych

Cel ogólny: zapoznanie z rodzajami opakowań, kształtowanie umiejętności dokonywania wyborów podczas zakupów.

Cele operacyjne:

- uczeń definiuje pojęcie „opakowanie”,
- wymienia rodzaje opakowań oraz surowce, z jakich są one produkowane,
- potrafi rozpoznać podstawowe materiały, z których wykonane są opakowania,
- wyjaśnia, jaką funkcję spełniają opakowania,
- rozumie pojęcie „odpady opakowaniowe”,
- wymienia zachowania służące ograniczeniu powstawania odpadów opakowaniowych,
- uwzględnia rodzaj i ilość opakowania podczas codziennych zakupów,
- potrafi korzystać z tabeli przedstawiającej europejski system identyfikacji materiału opakowaniowego.

Czas trwania: 2 godz. lekcyjne.

Miejsce: sala lekcyjna.

Pomoce: papier, pisaki, powielona tabela przedstawiająca europejski system identyfikacji materiału opakowaniowego (w ilości odpowiadającej ilości grup), zestaw kilkudziesięciu różnych opakowań oraz zestaw różnych toreb na zakupy.

Przebieg zajęć:

Przynies na zajęcia kilka różnorodnych opakowań (np. butelka plastikowa, słoik, pudełko, puszka, skórka od banana albo mandarynki, skorupka orzecha, torebka foliowa, pojemnik po jogurcie), rozłóż przedmioty w widocznym miejscu. Zapytaj uczniów, co łączy zaprezentowane przedmioty, ale zaznacz, że nie chodzi o to, że są one odpadami. W razie potrzeby nakieruj uczniów na właściwą odpowiedź pytaniami pomocniczymi (np. jaka jest rola tych przedmiotów?). Kiedy padnie odpowiedź „opakowania”, zapisz ją na tablicy. Zapytaj uczniów, czy w naturze występują opakowania (skórka banana, skorupki orzechów, łuski nasion, skrzydełka skrzydlaków). Jaka jest rola tych opakowań? Czy dawniej ludzie używali opakowań? Poproś, aby uczniowie podali przykłady (np. worki ze skór, duże liście używane do zawijania, tykwy, kosze, później misy i dzbany gliniane, worki). Na koniec zadaj pytanie, jakie opakowania spotykamy obecnie najczęściej?

Podziel uczniów na 4-5 osobowe grupy, rozdaj papier do notatek (najlepiej makulaturowy) i pisaki. Poproś, aby uczniowie zastanowili się i wypisali na kartkach, jakie funkcje pełnią opakowania. Aby ułatwić zadanie możesz rozdać grupom kilka opakowań lub wyłożyć je w widocznym miejscu sali tak, aby wszyscy mogli z nich korzystać (podejść, obejrzeć). Każda grupa powinna zapisać minimum 5 odpowiedzi. Niech uczniowie zilustrują odpowiedzi przykładami konkretnych opakowań. Po zakończeniu przedstawiciele grup powinni zaprezentować wyniki prac, a następnie niech zastanowią się, jaki wpływ na ilość odpadów ma funkcja marketingowo-promocyjna opakowań. Czy faktycznie wszystkie opakowania, które możemy znaleźć w sklepach i później w koszach na śmieci były rzeczywiście niezbędne? Poproś uczniów, aby odnaleźli (albo przypomnieli sobie i opisali) opakowania, które powstały wyłącznie w celach promocyjnych. Zapytaj, jakiego rodzaju informacje można znaleźć na opakowaniu (nazwę produktu, nazwę i adres producenta, skład, datę produkcji, datę trwałości, sposoby użycia, rozmiar, pojemność opakowania, informacje o produkcie, zachętę do kupna, różne znaki i symbole). Wyjaśnij uczniom, że na opakowaniach znajduje się informacja, z jakich

materiałów zostały one wykonane. Zaprezentuj na przykładach sposoby znakowania opakowań ze względu na materiały z jakich zostały wykonane. Powiedz, że rodzaj materiału może być wyrażony w formie symbolu albo kodu numerycznego i może on być przedstawiony w formie trójkąta ze strzałkami z wpisanym kodem lub symbolem, albo obydwoma na raz. Narysuj na tablicy przykładowe oznaczenia.

Ponownie podziel uczniów na grupy (uczniowie mogą pracować w tych samych zespołach, co przy poprzednim zadaniu). Rozdaj grupom zestawy składające się z ok. 5-8 różnych opakowań. Poproś, aby grupy wykonały zadania zapisane na kartach pracy (załącznik do scenariusza zajęć). W przypadku młodszych uczniów możesz omawiać kolejne zadania w trakcie postępu prac.

Po zakończeniu prac poproś przedstawicieli grup, aby zaprezentowali te produkty, które można byłoby kupić bez opakowania (np. opakowanie od długopisu, piłki, filiżanki, reklamówka z księgarni, siatka od pomarańczy, tacka od pomidorów). Poproś, aby uczniowie odłożyli opakowania od tych produktów w jedno miejsce. Podkreśl, o ile można by zmniejszyć ilość odpadów w bardzo prosty sposób – wybierając produkt bez opakowania.

Następnie poproś o zaprezentowanie tych produktów, które można kupić w opakowaniu bardziej przyjaznym środowisku (np. ciastka na wagę lub w pojedynczym opakowaniu, a nie wielowarstwowym, kawa w torebce zamiast w puszcze, chusteczki w dużym opakowaniu zamiast 10 małych, dżem w słoiku zamiast w jednorazowych foremkach, podobnie śmietanka do kawy, cola w butelce zamiast w puszcze). Podkreśl, że dzięki właściwym decyzjom podjętym w sklepie ograniczylibyśmy ilość odpadów w koszu na śmieci.

Wyjaśnij, że odpady opakowaniowe stanowią około 1/3 odpadów komunalnych, a więc, ograniczając w prosty sposób ilość kupowanych i używanych przez nas opakowań, możemy łatwo zmniejszyć ilość produkowanych w naszych domach odpadów.

Ostatnia część lekcji poświęcona będzie specyficznemu rodzajowi opakowań, na który konsumenci mają ogromny wpływ. Będziemy zajmować się tym, w czym przynosimy zakupy do domu. Zapytaj, w czym można przynosić zakupy ze sklepu. Odpowiedzi zapisuj na tablicy (cienka jednorazowa foliówka, nieco mocniejsza reklamówka, torba papierowa, torba z polipropylenu, tzw. green bag, torba bawełniana lub lniana, kosz wiklinowy, plecak, kartonowe pudełko). Które torby są najczęściej używane? Które są najmniej ekologiczne? Weźcie pod uwagę surowiec, z którego została wykonana torba, określcie jej trwałość, odpowiedzcie, czy można ją naprawić, co się z nią dzieje, gdy się już zużyje? Czy jest wygodna, lekka, czy można ją nosić ze sobą w kieszeni? Poproś uczniów, aby powiedzieli, z jakich toreb oni korzystaliby najchętniej. Zaproponuj uczniom samodzielne ozdobienie przy pomocy szablonów (albo własnych pomysłów) toreb z tkaniny przy pomocy farb akrylowych, pastelów do tkanin albo markerów niespieralnych. Taka torba może pokazywać wasz charakter, być waszym wyróżnikiem, można ją też podarować bliskiej osobie, albo sprzedać na kiermaszu. Koszt niebarwionej torby z surówki bawełnianej to wydatek rzędu 3-4 zł (producenta można znaleźć w Internecie). A może sami uszyjecie torby? **Pomysły na działania – Uszyj sobie torbę!**

Na zakończenie rozdaj uczniom wykreślankę (dołączona do scenariusza).

